

Digi- ja väestötietoviraston
Digitaitosuositukset

.... Eli mitä pitää osata, jotta nyky-
yhteiskunnassa
pysyy mukana?

Digitaitosuositukset

– miksi aihe kiinnostaa minua?

- Pärjäätkö laitteesi kanssa? Minkälaista oppia kaipaavat?
- Digitaalinen maailma tarjoaa tietoa, taitoa ja huvia. Osaatko sinä hyödyntää sitä?
- Digitaalisessa maailmassa vaanii myös uhkia. Osaatko sinä puolustautua niiltä?
- Salon ja Someron alueen digitukiverkosto on käytössäsi!

Mitkä ovat tarvittavat digitaidot?

Digitaidot voidaan ryhmitellä viiteen eri ryhmään:

1. Digitaaliset kansalaistaidot
2. Laitteiden ja sovellusten peruskäyttö
3. Ongelmanratkaisukyky ja kyky löytää apua
4. Turvallisuustaidot
5. Medialukutaito, sisällöntuotanto ja vuorovaikutus

Tutkimustulos: Ikäihmiset (1-3)

Digitaaliset kansalaistaidot, laitteiden
ja sovellusten peruskäyttö,
ongelmanratkaisukyky ja kyky löytää
apua

- Lähes kaikki ikäihmisistä nimesivät seuraavat taidot tarpeellisiksi:
 - Sähköpostin käytön hallinta
 - Omien asioiden hoitaminen digitaalisissa palveluissa
 - Ymmärrys siitä, että digiosaaminen ei ole koskaan valmis. Laitteita tulee käyttää säännöllisesti, jotta osaaminen kasvaa ja kehittyy
 - Sähköisen asioinnin ja vahvan tunnistautumisen hallinta
 - Digitaalisen maksamisen hallinta
 - Ymmärrys omasta osaamisesta ja luottamus kykyyn kehittää omaa digiosaamista
 - Oman laitteen perusasetusten tunteminen. Ainakin yksi laite, jolla pystyy asioimaan.

Tutkimustulos: Ikäihmiset (4-5)

Digitaalinen turvallisuus, medialukutaito, sisällöntuotanto ja vuorovaikutus

- Lähes kaikki ikäihmisistä nimesivät seuraavat taidot tarpeellisiksi:
 - Salasanoihin ja tunnistautumistietoihin liittyvä osaaminen
 - Tietosuojaan periaatteiden, omien tietojen ja yksityisyyden suojaamisen ymmärrys

Tavoitteet

Jokaisella tulee olla valmius oman (digi)osaamisensa kehittämiseen.

Uudet taidot vaativat uudenlaista ajattelua.

Osaamista täytyy ylläpitää ja kehittää jatkuvasti toimintaympäristön muutoksen rinnalla.

Jotta voimme yhteiskuntana tunnistaa omat osaamisemme, meidän pitää määritellä osaamisen sisältö.

Yhteiskunnassa toimiminen edellyttää tietynlaista

- **digiosaamista** sekä
- **digitaalista sivistystä**

Digiosaaminen ja digitaalinen sivistys 1/3

Digiosaaminen (mitä digitaalisia taitoja sinulla on?)

Digiosaamisella tarkoitetaan yksittäisten, digitalisoituvassa arjessa tarvittavien käytännön taitojen muodostamia osaamiskokonaisuuksia.

- Tarvittavat taidot liittyvät esimerkiksi asiointeihin, opiskeluun, työn tekemiseen, yhteiskunnassa aktiivisena toimimiseen, uuden tiedon ja työvälineiden löytämiseen ja hyödyntämiseen sekä muuttuvissa tilanteissa ja digitaalisissa ympäristöissä toimimiseen.

Digiosaaminen ja digitaalinen sivistys 2/3

Digitaalinen sivistys (miten sinä näet digitaalisen maailman?)

Digitaalisella sivistyksellä tarkoitetaan kykyä toimia digitaalisessa ympäristössä, sen aktiivisena jäsenenä, sen lainalaisuudet tuntien.

Digitaalinen sivistys on kykyä olla **valistuneita valintoja tekevä toimija**, jonka sivistys kasvaa osaamisen kehittyessä.

Digitaaliseen sivistykseen kuuluu mukaan myös terve **kriittisyys**, jonka myötä kykenee tekemään valintoja siinä, kuinka paljon ja miten digitaalisia mahdollisuuksia hyödyntää.

Digiosaaminen ja digitaalinen sivistys 3/3

Digitaidot ja -sivistys kasvavat yhdessä.

”Työ tekijäänsä opettaa!”

1. Digitaaliset kansalaistaidot

- Ymmärrys siitä, mitä palveluja ja toimintoja internetissä on tarjolla, mistä ne löytyvät, milloin niitä kannattaa käyttää, miten niitä käytetään ja miksi niitä kannattaa käyttää.
- Sähköinen asiointi ja vahva tunnistautuminen
- Sähköposti
- Taito tuottaa monimediasta digitaalista sisältöä ja välittää näitä tuotoksia muille (esim. ottaa valokuva ja jakaa se muille)
- Osaa halutessaan liittyä verkossa mielenkiintojensa mukaan erilaisille foorumeille
- Laitteiden ja sovellusten peruskäyttö
- Verkkoon liittyminen omalla päätelaitteella
- Digitaalinen maksaminen
- Omien asioiden hoitaminen (verkkopankki, omat veroasiat, palveluaikojen varaaminen, esim. kirjaston ja kansalaisopiston verkkopalvelut)
- Dataosaaminen: tiedon luvittaminen, luvan antaminen, valtuuden antaminen

2. Laitteiden ja sovellusten peruskäyttö

- Sisällöntuotannon perustyökalut (esim. word-ohjelman peruskäyttö)
- Kosketusnäyttö, hiiri, puhelimella ja tietokoneella navigointi
- Välilehtien avaaminen ja sulkeminen, käynnissä olevien ohjelmien löytäminen ja sulkeminen, ohjelmien avaaminen ja ohjelmien välillä navigoiminen
- Yleisimpien symbolien tunteminen (esim.)

3. Ongelmanratkaisukyky ja kyky löytää apua

- Kyky soveltaa omaa osaamista muuttuvissa tilanteissa
- Kyky selviytyä digitaalisen laitteen tai palvelun ongelmatilanteista itsenäisesti tai kyky löytää apua ongelman ratkaisemiseksi
- Kyky löytää laite, jos sellaista ei ole itsellä
- Oman laitteen perusasetusten tunteminen. Ainakin yksi laite, jolla pystyy asioimaan
- Ymmärrys siitä, että digiosaaminen ei ole koskaan valmis. Laitteita tulee käyttää säännöllisesti, jotta osaaminen kasvaa ja kehittyy
- Kyky auttaa muita osaamisensa rajoissa

4. Turvallisuustaidot

- Tietosuojaan periaatteet, omien tietojen ja yksityisyyden suojaaminen
- Omat oikeudet ja vastuu, kun tietoja luovutetaan sähköisiin palveluihin
- Kyky toimia tietovuodon yhteydessä
- Tunnistaa tyypillisimmät kyber- ja tietoturvauhkat
- Laitteiden suojaaminen
- Tietoturvaloukkauksen tunnistaminen ja kyky toimia jos näin on tapahtunut
- Salasanat ja tunnistautumistiedot
- Tiedostojen tallentaminen ja säilyttäminen
- Evästeiden käytön ymmärtäminen
- Huijausten tunnistaminen

5. Medialukutaito ja sisällöntuotanto ja vuorovaikutus

- Tiedonhaku ja arviointi
- Kriittinen medialukutaito
- Ymmärrys tiedon ajankohtaisuudesta ja muuttuvuudesta
- Kyky löytää, tulkita, hallita, luoda ja levittää informaatiota turvallisesti ja asiallisesti sosiaalisessa mediassa digitaalisen teknologian avulla
- Osaa viestiä ja toimia vuorovaikutuksessa omissa verkostoissaan
- Somealgoritmien ja hakukoneiden toimintalogiikan perusymmärrys
- Häirinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen